

รายการ ร้อยเรื่อง...เมืองไทย

สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา และคณะกรรมการด้านข้อมูลรายการร้อยเรื่อง...เมืองไทย
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ โทร. ๐-๒๒๔๔-๒๐๗๐

เรื่อง พระราชบัญญัติการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง พ.ศ. ๒๕๕๗
เรียบเรียง นายณัฐพล ยิ่งกล้า นิตกรชำนาญการ กลุ่มงานบริการวิชาการ สำนักวิชาการ
ออกอากาศ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

หนึ่งในปัจจัยสี่ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ นอกจากอาหาร ยารักษาโรคและเครื่องนุ่งห่มแล้ว ก็คือบ้านหรือที่อยู่อาศัย ปัจจุบันยังมีบุคคลจำนวนมากที่ยังไม่มีบ้านหรือที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง ต้องอาศัยอยู่ตามที่สาธารณะ มีคำหลายคำที่ใช้เพื่อหมายถึงบุคคลเหล่านี้ ไม่ว่าจะเป็น คนเร่ร่อน คนด้อยโอกาส คนไร้บ้าน คนไร้ที่พึ่ง แต่ละคำมีนัยยะที่แตกต่างกันออกไปแต่ล้วนเป็นคำที่มีความหมายในเชิงลบ คือมักถูกมองว่าเป็นบุคคลที่ประสบปัญหาในสังคม ขาดความมั่นคงในการดำรงชีวิตได้อย่างปกติ ไม่มีที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม ไม่สามารถหารายได้เพียงพอแก่การยังชีพ ซึ่งบุคคลเหล่านี้อยู่ในฐานะที่ไม่อาจช่วยเหลือตนเองได้ และไม่อาจพึ่งพาบุคคลอื่นได้ ทำให้มีชีวิตอยู่อย่างลำบาก มีมาตรฐานการดำรงชีวิตที่ต่ำกว่ามาตรฐานความเป็นอยู่ของบุคคลทั่วไป สมควรต้องคุ้มครองให้คนไร้ที่พึ่งสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข มีปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตและมีสภาพร่างกายและจิตใจเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป

ด้วยเหตุผลดังกล่าว พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติจึงได้ใช้อำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีตามมาตรา ๔๓ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ เสนอร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง พ.ศ. ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา ในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๗ วันศุกร์ที่ ๒๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗ ที่ประชุมได้พิจารณาแล้วลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง พ.ศ. และในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๙/๒๕๕๗ วันพฤหัสบดีที่ ๓๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ ที่ประชุมได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้วลงมติเห็นสมควรประกาศใช้เป็นกฎหมาย โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาเล่ม ๑๓๑ ตอนที่ ๘๓ ก วันที่ ๒๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นต้นมา ซึ่งสาระสำคัญของพระราชบัญญัตินี้กำหนดนิยามคำว่า “คนไร้ที่พึ่ง” และ “การคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง” ไว้ว่า

“คนไร้ที่พึ่ง” หมายความว่า บุคคลซึ่งไร้ที่อยู่อาศัยและไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ และให้รวมถึงบุคคลที่อยู่ในสภาวะยากลำบากและไม่อาจพึ่งพาบุคคลอื่นได้

“การคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง” หมายความว่า การจัดสวัสดิการสังคม การเสริมสร้างสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจ การรักษาพยาบาล การส่งเสริมการศึกษาและอาชีพ การส่งเสริมและสนับสนุนการ

สร้างโอกาสในสังคม การพัฒนาคุณภาพชีวิต การสนับสนุนให้คนไร้ที่พึ่งมีงานทำและมีที่พักอาศัยและการป้องกันมิให้มีการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมต่อคนไร้ที่พึ่ง

ทั้งนี้ พระราชบัญญัติดังกล่าวกำหนดให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ต้องจัดให้มีสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งและศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง เพื่อทำหน้าที่สำรวจติดตามปัญหา สืบเสาะข้อมูล จัดให้มีที่พักอาศัย อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ตรวจสอบสุขภาพ ให้คำปรึกษาช่วยเหลือคนไร้ที่พึ่ง กำหนดให้มีการสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรสาธารณประโยชน์ องค์กรสวัสดิการชุมชน องค์กรภาคเอกชนอื่น สถาบันศาสนา หรือกลุ่มคนไร้ที่พึ่ง ดำเนินการในลักษณะเดียวกับสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง หรือมีส่วนร่วมในการให้การคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง นอกจากนี้ยังกำหนดให้มีคณะกรรมการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้และความเชี่ยวชาญด้านการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง การสังคมสงเคราะห์ การพัฒนาสังคม หรือการจัดสวัสดิการสังคม มีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญหลายประการ เช่น เสนอนโยบายและมาตรการเกี่ยวกับการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาและมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการ เพื่อให้มีหรือปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับหรือมติคณะรัฐมนตรีที่สนับสนุนนโยบายและมาตรการเกี่ยวกับการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง ประกาศกำหนดประเภทหรือลักษณะของบุคคลที่อยู่ในสภาวะยากลำบากและไม่อาจพึ่งพาบุคคลอื่นได้ เพื่อให้การคุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้ง กำหนดให้คนไร้ที่พึ่งมีสิทธิขอรับการคุ้มครองจากสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งหรือศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง และให้สถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งหรือศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งให้ความช่วยเหลือเท่าที่จำเป็นในเบื้องต้น แล้วจัดส่งคนไร้ที่พึ่งผู้นั้นไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบตามกฎหมาย

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ได้ออกแบบให้มีศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง เพื่อทำหน้าที่เป็นสถานแรกรับให้การช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาเบื้องต้นในการแก้ไขปัญหาคอนขทานและคนไร้ที่พึ่ง ตลอดจนการประสานส่งต่อไปยังสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งที่กระจายอยู่ในทุกภูมิภาคของประเทศ เพื่อให้หน่วยงานมีความรู้ ความชัดเจน และมีทิศทางในการดำเนินงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีหน่วยงานที่ดำเนินงานในการจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่คนไร้ที่พึ่งทั้งหมดจำนวน ๑๑๓ แห่ง ประกอบด้วย สถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง ๑๑ แห่ง ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง ๓๖ แห่ง ศูนย์พัฒนาชาวเขา ๑๖ แห่ง นิคมสร้างตนเอง ๔๖ แห่ง ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาทักษะ ๓ แห่ง และศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการขทานและคนไร้ที่พึ่ง ๑ แห่ง

ในสภาวะการณ์ปัจจุบัน “คนไร้ที่พึ่ง” ควรได้รับการช่วยเหลือ เยียวยาอย่างเร่งด่วน เนื่องจากเป็นอีกปัญหาหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทย และเป็นปัจจัยนำไปสู่ปัญหาอื่นๆ รวมทั้งปัญหาการค้ำมนุษย์ด้วย

บรรณานุกรม

ที่ประชุม สนช. ผ่านวาระ ๓ ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง. สืบค้น ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๘

จาก <http://www.radioparliament.net/parliament/viewNews.php?nid= 3089#>.

Vbbz0_ntlBc

นิยาม “บ้าน” “การไร้บ้าน” และ “คนไร้บ้าน.” สืบค้น ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๘ จาก <http://humanset.org>

/index.php/action/life/homeless/16-2013-09-20-14-49-10

พระราชบัญญัติการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง พ.ศ. ๒๕๕๗. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๑ ตอนที่ ๘๓ ก

วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๗

รมว.พม.เปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการในการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง

พ.ศ.๒๕๕๗ และพระราชบัญญัติควบคุมการขอทาน พ.ศ. ๒๔๘๔. สืบค้น ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๘

จาก [http://www.thaigov.go.th/index.php?option=com_k2&view=item&id=93302:id-](http://www.thaigov.go.th/index.php?option=com_k2&view=item&id=93302:id-93302&Itemid=243&lang=th)

93302&Itemid=243&lang=th